

Nr. 11
An. VIII
1884.

Gherl'a
1/13
Jun.

ANULU FAMILEI

Apare in 1/13 si 15/27 a luni. — Pretiulu pre unu anu e 4 fl., $\frac{1}{2}$ anu 2 fl.
pentru Romani a pre anu 10 franci — lei noi.

TITU MAIORESCU.

Titu Maiorescu s'a nascutu in Craiova la anulu 1840. Tatalu seu, unu distinsu profesoru de istorie la colegiulu St. Sava, dupa ce mai antaiu i-i dede o educatie distinsa, dar' apröpe aristocratica, 'lu trimisè de tämpuriu se urmeze cursurile Academiei Theresiane din Vien'a, de-acolo la Berlinu pentru a studiá philosophi'a, si apoi la Paris unde obtienù licenti'a in dreptu.

Indata dupa întörcerea s'a in Romani'a fù numitu profesoru de Philosophie ia Iasi. — Metodulu cum predá lectiunile, modulu de a presentá subiectele cele mai abstracte, claritatea desvoltarei ideiloru s'ale, i-i atrasè admiratiunea atätu a eleviloru sei, câtu si a numerosulu publicu care asistá regulatu la savantele s'ale conferintie.

Elu formà in 1867 o societate literaria sub titlulu „Junimea,” care fondà si sustiene si astadi interesant'a revista „Convorbiri literarie” — si a carei membrii imbogatira literatur'a romana cu numeroase produse de valöre reale.

Dënsulu scrisè in „Convorbiri literarie” o serie de

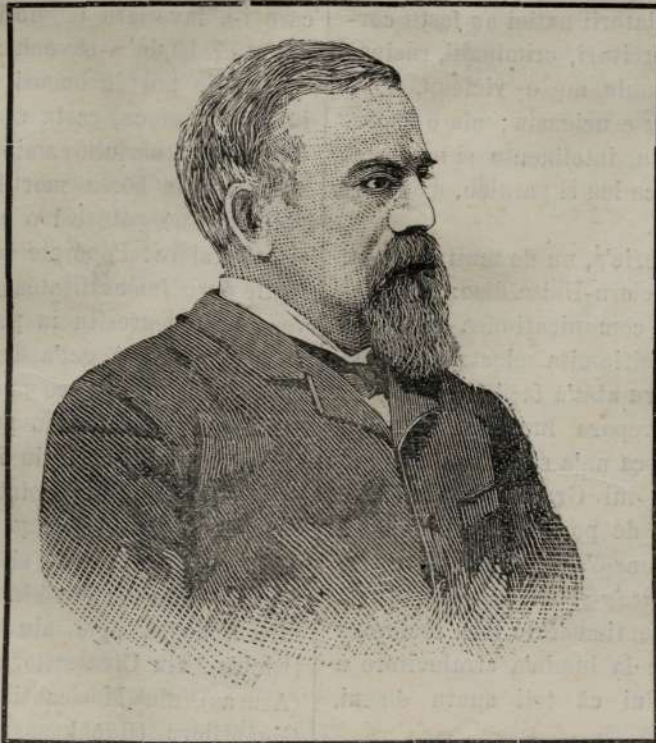
articole asupra conservarei limbei populare cu tôte barbarismurile ei, si asupra scrierei fonetice a limbei romane cu alfabetu latinu.

In 1874, reunì intr'o singura carte, tôte operile literare si limbistice pe care le publicà sub titlulu de *Criticë*. — Resumà mai târdju substanti'a lectiuniloru s'ale asupra logicei intr'unu singuru volumu intitulatu *Logica*.

In aren'a politica dlu Titu Maiorescu face parte din partidulu conservatoru. Lui nu i-a placutu schimbarile neasteptate si revolutiunile violente. — In fondu este liberalu.

In anulu 1871 fù alesu deputatu sub conservatori, — sustienù cu putere guvernulu Dlui Epurënu, si in 1874 de veni Ministru alu Instructiunei publice. In acësta calitate cautà se introduce multe reforme folositorie invetiamentulu, dar' opositiunea provöcà caderea s'a in 1876.

Esindu din Ministeru, fù trimisu cá ambasadoru la Berlinu, unde condusè negociatiunile unui tractatu de comerciul intre German'a si Romani'a.

Intorsu in tiéra fù alesu deputatu, si in Camera fù unulu din cei mai distinsi oratori ai opozițiunei, asia in câtu, atâtu cá oratoru la tribuna câtu si cá advocatu inaintea justitiei, poseda o pozițiune distinsa. Cându vorbesce scie se dea timbrului vócei sale o intonațiune corespondentóre cu ideile si sentimentele ce exprima. Arunca frase elegante pline de logica, se exprima cu mare inlesnire si uséza de gesturi studiate care 'lu facu remarcabilu si placutu tuturoru.

Afara de cunoscintiele limbeleru clasice, dlu Maiorescu vorbesce si scie, cá nimeni in Romani'a, german'a, si frances'a, cunósce pe cea anglesa si póte utilisá la trebuintia autorii italiani.

CASATORI'A.

— Studiu socialu premiatu cu 100 franci. —

(Urmare.)

Celu mai bunu medilocu de imbunetatíre, frumusetia si propasíre a rasii e bunele moravuri si bunulu traiu. Cându omulu e moralu si are si cu ce traí, traiesce multu si 'si face o familia prospera, asia e si poporulu. Erte-mi-se déca mi se va luá cá egoismu iubirea ce amu pentru natí'a mea. Suntu umanitarista, nu defaimu cosmopolitismulu dar suntu Romana si in acestu cuvântu punu atâta mándrie si o dragoste aprópe de fanaticismu. Nu-mi place corcituru in natí'a mea! amu observatu cá acei dísi Romani caroru nu le place limb'a si cartile Romanesci suntu corcituru, tradatorii natiei au fostu corcituru, defaimatorii ei suntu corcituru, criminalii, rusinatorii ei suntu corcituru; Romanulu nu e viclénu, nu e insielatoriu, nu e asupritoriu, nu e ucigasiu; elu e loialu, blându, cu judecata si ertatoriu, inteligentu si modestu, dar la nevoie din mielu se face leu si paraleu, mánâncu strigoi si bea sânge de vipera.

La unu congressu din Americ'a, nu de multu, Grant, Presiedintele de-atunci alu Stateleru-Unite, díse: „De órece comerciulu, educatiunea si comunicatiunea rapida a cugetarii si a materiei, — multiumita electricitatii si vaporului, — au schimbatu intru atâta faci'a lucruriloru, eu credu cá Omnipotentulu prepara lumea a devení o singura natiune care se vorbésca un'a si ace'a-si limba.“ Eu intielegu *lumea-familia* a lui Grant Statele-Unite ale globului, o confederatiune de popóre libere si autonome fia-care legate tóte prin acel'a-si scopu de civilizatia si pace universalá, éra *ace'a-si limba* eu credu cá va fi armoni'a popóreloru si sentimentulu loru reciproc de fratietate vediendu-se bine la lumin'a stralucitóre a farului maretiu alu progresului cá toti suntu ómeni, toti prin urmare, frati.

Dar' se ne intórcemu la subiectu.

Casatori'a la popórele antice nu avù nici unu caracteru solemnu, nu se procedá prin bun'a-invoire intre

parti, cá si adi la selbatici, femeí'a se luá cu de-a sil'a si remânea posesiunea unui barbatu pâna cându altulu mai forte i-o rapia, si asia mai departe. Astu-feliu fù debutulu popóreloru la inceputulu loru; le lipsí cu notiunea justitiei, adevérului si frumosului, sentimentulu de marire si nobletie, de morala si detoria. Mai târdíu femeí'a se cumperá si inca nu numai un'a de catra unu barbatu ci mai multe; deci in acele tîmpuri infectate de vicii se nu mai cautâmu casatori'a, cá-ci e in zadaru, nu-o vomu gasi, dupa cum nu-o aflamú nici chiar' adi la nici unulu din popórele asiatice, unde destrabalarea haremului a distrusu ori-ce sîmftire nobila, ori-ce sîmftimentu generosu, — unde cugetarea e innegurata cá si fumulu nerghelelei ametitóre, unde imaginati'a lipsesce si sufletulu e mortu. „Voiiti, — díce Conteale Agenor de Gaspariu, — se cunósceți dintr'o aruncatura de ochiu intunecós'a selbatecia a acestui desiertu? n'aveti de câtu se vedeti tabloulu espusu odinióra intr'un'a din galeriile nóstre de pictura: Mórtea in haremu! Said Pasi'a 'si dá sfirsitulu incungiuratu de tóta pomp'a orientala, singuru. I-i intindu pe copilulu seu, — unu baiatu bine intielesu, — bratale lui 'lu cauta, inse ochii sei nu-lu vedu; copilulu stá nesîmftitoriu. Gramadite intr'unu coltiu femeile lui Saidu se prefacu a plange; unele dintre ele cércu a se apropia spre elu, dar' unu eunucu le respinge cu brutalitate.“ In adevéru oribilu tablou! mai mortu decátu ins'a-si mórtea. Unde e soçi'a desolata, udându cu lacrimi de iubire corpulu inghetiatu alu iubitului ei soçi? unde suntu copii plangându cu doru pe tatalu loru care i-a invetiatu in viétia munc'a si le-a aretatu calea virtutii? Unde e suvenirulu dulce alu unei casnicii petrecute in mii de bucurii intime si miriade de probe de iubire reciproca, casta si adevérata, care se gasesce numai in sanctuariulu caminului? O! nu; nu ací vomu gasi acestea; din bórea mortifera a coruptiunii popóreloru poligame nu póte esí o asia trasura sublima de viétia si mângaiere! Popórele semitice pentru-cá au inca in legile loru immoralitatea scrisa pe ele cu rusínea loru, voru perí negresítu in prapasti'a ce si-au deschisu-o insí-le si care stá gat'a deja a le inghití. — Cá se ne facemu o idea despre superstiti'a si prejudiciále grosiere ale Asiei se ascultâmu pe Dlu D. Rosetti-Tezcanu, vorbindu despre maritagiu in Indi'a.¹⁾

„Indienii fura dotati cu optu feliuri de maritisiu intrebuintate de cele patru clase, unele bune, ér' altele din aceste feliuri rele si in lumea acést'a si in cea viitóre. — Éta-le: Modulu de maritisiu dísu alu Brahmaniloru, acel'a apoi alu Deiloru (Devas), alu Santíloru (Richis), alu Creatoriloru (Pradjapati), alu Geniiloru rele (Asuras), alu Musicantiloru ceresci, (Gandharbas), alu Gigantíloru, (Râchkasas), si in fine alu optulea si celu

¹⁾ Étude critique sur la condition de la femme dans l'Inde antique.

mai vilu alu Vampiriloru, (Pisâtchas).“ (III, 20, 21.) Aceste numeroase formule nu convinu tuturoru si Manu aréta fia-carui'a pe acel'a care e pentru sém'a lui. „Ve voi esplicá fora întârdiare, dîce elu, care e modulu legalu pentru fia-care clasa, avantajele si desavantajele fia-carui'a din ele si calitatile bune séu rele de copii ce resulta dintr'ênsele. Se fia sciutu cá cele siese moduri de maritisiu de-antâu suntu permise unui Brahmanu, cele patru din urm'a unui Xatria, acele'a-si unui Vesia si unui Sudr'a, afora de modulu Gigantiloru. Unii legislatori considera numai pe cele patru de-antâiu convenindu unui Brahmanu, — unui Xatria numai modulu Gigantiloru, — unui Vesia si unui Sudra numai pe-alu Geniiloru rele; dar' aci, in acésta carte, (e vorba de cartea lui de legi) printre cele cinci de-antâiu trei suntu recunoscute legale ér' dóue ilegale:....

Éta acum in ce consista cele optu moduri de maritagiu:

Cându unu tata, dupa-ce a datu fetei s'ale o roche si podóbe, o acórda unui omu consumatu in scripturi si virtuosu, pe care insu-si l'a invitatu si 'lu primesce cu onoruri, acestu maritagiu legalu se numesce alu Brahmaniloru. Modulu numitu divinu de catra Muniși este acel'a prin care unu tata dupa-ce si-a impodobitu fiic'a o acórda preotului care incepe oficierea unui sacrificiu. Cându unu tata acórda pe fét'a lui unui pretendentu dupa tóte regulele si primesce dela acest'a o vaca si unu tauru ori dóue parechi de acestea, spre indeplinirea ceremoniiloru religióse, séu pentru a le dá fiicei sale, — nu inse cá gratificatia, — acésta e dîsu modulu sântiloru. Cându unu tata 'si marita fét'a cu onorurile convenabile dicúndu: „Practicati impreuna améndoii detoriile prescise!“ acestu modu e dîsu alu Creatoriloru. Déca unu pretendentu cere diu voi'a buna a lui mân'a unei fete, o iea si i-i face parintiloru ei daruri dupa cum i-i dá mân'a, acestu modu de maritisiu e numitu alu Geniiloru rele. Unirea unei fete cu unu flacáu din placulu loru reciprocu se dîce alu Musicantiloru ceresci, avéndu dreptu scopu placerile amorului. Cându se iea din cas'a parintiloru cu fortia o fét'a, care țipa si cere ajutoriu si se omóra séu se ranesce cine alérge se-o scape, acestu modu se numesce alu Gigantiloru. Cându unu amantu se introduce in secretu lînga o femeia béta de vre-o licóre spirtósa, ori adormita, ori cu mintea neintréga acestu miserabilu maritagiu este alu Vampiriloru, alu optulea si celu mai vilu. (III. 27—34.)

Cele trei de-antâiu moduri de maritisiu au unu caracteru religiosu specialu..... „Rogatiunile nuptiale, dîce Manu, suntu sanctiunea necesara maritagiului, si unu omu instruitu trebuie șe scie cá pactulu consacratu de-aceste rogatiuni e indeplinitu si irrevocabilu dupa alu sieptele pasu (pada) ce-lu face mirés'a de mâna cu ginerele.“ (VIII, 227.) Numai mirii cei din aceea-si clasa 'si dáu mânile; déca inse mirés'a e de-o clasa inferióra

ginerelui tienu améndoii de câte unu obiectu, emblema a castei. Etatea pentru casatoria e 26—30 pentru barbati, 7—8 ani pentru fete. Cu tóta precocitatea naturei in aceste locuri, provenita din caus'a climei, totu-si se vede marea nedreptatire facuta femeii in acésta distantia dintre vârstele cerute de lege. — Scimu cum aici femeia e in tóta puterea cuvéntului sclav'a barbatului, deci i-se cere negresitu unu baiatu, de fete nu e pomenéla, ele suntu cá si nimicu in casa, e naturalu dar' ca legea se comande femeii a dá barbatului unu fiu care se-i faca pomana dupa mórte si se 'lu moscenésca, — fetele n'au acestu dreptu; deci trebuie *cu ori-ce pretiu* unu baiatu, *da cu ori-ce pretiu*: si sciti cáta monstruositate e in acestu *ori-ce pretiu*? Manu insarcinéza pe unulu din fratii barbatului sterpu a-i tiené locul unu tîmpu óre-care si a-lu face se devie tata. O! se ne întórcemu privirile de la acésta rusine! se lasamu dispretiului pe legislatorulu fora pudóre cu institutiunile lui indecente, se parasimu acésta atmosfera pestifera a coprinsuriloru asiatiche, se trecemu intr'unu aeru mai liberu, mai curatu, mai plinu de viétia!... Éta-ne in Europ'a; se stationamu puçinu la Spart'a! Da-vomu óre aci preste aceea ce amu cautatu si n'amu gasitu airea? aflá-vomu óre aci casatori'a?

(Va urmá.)

Eufrosin'a Homoridóenu Stoenescu.

Te iubescu...

Marturia am, iubita,
'N ceru pe Ddiu,
Ca te iubescu cu totu foculu
Sufletului meu.

Te iubescu precumu iubescu
Flórea de pe plaiu
Radi'a ce-o incaldiesce
A sórelui din Maiu.

Te iubescu cá si o mama
Fiiu-i mititelu,
Carui'a i-ar' dá viétia
Si partea din ceriu.

Te iubescu cá prinsoneriulu
Amaru chinuitu
'N lantiuri grele-a libertatii
Diua ce-a sositu.

Te iubescu... si in iubire
Eu sum fericitu,
Ca eu vediu ca fericirea
'N tene o-am gasitu!

Piscoltu.

FLORIANU SELAGIANU.

Prospectu dela Sinai'a — Romani'a.

Catra damele romane.

Unu cuvântu — sorori iubite —
 Voiu aici se vi vorbescu,
 Ce nu credu se nu v'atinga
 Sântiulu practicu romanescu.

Sciti că modele straine,
 Ce au multe mîi de feție
 — Că-ci se schimba in totu anulu
 Sub pretestu de frumusetie —
 Storceu sudórea feției nóstre
 Cu atát'a usiorintia,

Cum altu luxu se ni-o mai suga
 Nu credu că e cu potintia.
 Sumele de bani mîncate
 De-aste mari cameleóne,
 Ar' formá adi fonduri multe
 De mii si de milióne,
 Si-ar' poteá cá se adune
 Din colibe mii de flori
 De-ale natiei romane
 In cerescele comori.
 Dar' pe lînga ce-su perfide

Castelul Regelui României — la Sinai'a.

Aste hâtre parasite,
 Ele-si rîdu si de-ale nôstre
 Dragi costume in florite
 Cu altitîe si cu fluturi,
 Cari încânta si uimescu
 Chiar' si pe straini,
 Cîndu dînsii fora ura le prive'cu,
 Si cari nu ni baga mân'a
 Pîna in fundu in busunare
 Se ni cîra in tîta clip'a

Totu parale de mîncare.
 Deci — sororiloru iubite!
 Nu portati mode straine,
 — Ca-ci dîr' vede tîta lumea
 Ca nu ni mînescu a bine. —
 Ci portati costumulu nostru
 Cu colori deschise, vii,
 Si veti fi cu multu mai scumpe
 L'-ai natiunii nôtre fii!!

C. MORARIU.

LUCULUS.

— *Novela originala.* —

(Urmare.)

Cându natur'a se descépta din amortiel'a iernii cá o mirésa încoronata cu diademe de radie calde si împodobita cu flori — tóte in giurulu ei, par' ai aduce ovariuni. Rîulu o felicitá cu sioptele s'ale ritmice; paserile f-i cânta innuri de marire; ér' anim'a omului si ea, se umple de bucurie, si in peptulu celu mai sdrobotu chiar', se ivesce câte-o schintea de sperantia.

In o ast'feliu de dí frumósa de primavéra, siedea Hèrsili'a singura in chili'a ei, radiemata cu capulu pe mâna si privindu la buchétulu de viorele ce se-aflá pe mesutia lînga ea. Acel'a pare cá esalá amoru, cá-ci parfumulu lui incepeá a imbetá cu deseversîre sufletulu ei.

Sêmteia cev'a nespusu; ar' fi vrutu se aiba aripi de-a sburá prin munti si codrii verdi cá se se póta; întelni cu fericirea; unde si-ar' poté usiurá anim'a incata strigându tare „te iubescu!“ si echo i-ar' aduce mângaiere respunsiendu-i si elu asemenea...

Ea luá florile si le duse la buse; ele veniáu din partea lui Stefanu care i-le oferi pe acést'a dí care érá aniversarea ei.

— Voi dragi viorele — li siopti ea — voi nu sciti insielá; n'aveti spini cá rosele... si colórea vóstra este cea a statorniciei;... o spuneti-mi mai iubesc-me elu?... séu dóra a ascultatú sfatulu ce i-l'amu datu odata in sburdarea mea — si si-au alesu deja pe alt'a?..

Déns'a 'si adusé aminte, cá acumu doi ani, érá capetase totu pe diu'a ei dela Luculus, unu buchétu de rose, din care vréndu a scóte unu firu, se inghimasé, încátu f-i cursé sânge din degete; ér' Stefanu, care si atunci f-i oferisé viorele — vediéndu-o cu mân'a ranita f-i díse in tonu semnificativu:

— Vedi draga, rosele suntu frumóse, dar' îngâmfate si gat'a in totu momentulu a inghimpá pe celu ce intinde mân'a dupa ele;... viorelele suntu inse mai modeste... si déca voiái a luá câtevav'a fire din ele, de siguru nu te împungeáu cá rosele, din contr'a ele s'ar' fi tiénutu fericite, ca o se le puni la peptulu teu....

Ea se mai gândí apoi la cunoscienti'a si declaratiunile de amoru a-le lui Luculus; la fericirea ce credea cá va fi vecinica — si érá la suferintiele ce urmara dupa-ce elu o parasi, — atunci érá bolnava sufletesce si trupesce. Stefanu o compatimea si se sileá a o mângaiá. Acea compatimire prinsé incetu a-i vindecá ran'a animei;... din cenusi'a iubirei mórte cá unu phónix se nascú alt'a mai fierbinte, mai profunda decâtu cea deantâiu.

Da, cá-ci Hèrsili'a nu voieá se móra pentru unu necredintiosu; asia capetu tragicu e potrivit eroineloru din romanuri... ea inse aveá unu tata betrânu a caruj unica mângaiere érá déns'a, — pentru care trebueá aveá detorintia a trái!

De catra séra se-adunara mai multi tineri si amice pentru a gratulá pe Hèrsili'a, pe carea toti o aveáu in dragu si o stimáu.

Érá de façia si Elen'a, verisiór'a ei, o fèta rumena cá m grasutia si viala.

Acést'a glumiá multu si pare cá gâciá temerile verisiórei s'ale, cá-ci privirea-i galesia nimeriá desu pe a lui Stefanu — ce'a ce pricinuiá totu-de-a-un'a o sbocotire in peptulu Hèrsilieii.

Elen'a se pusé in urma la pianu si cântá câtevav'a piese de dantiu. — Numai decâtu se improvisá o mica petrecere, la care chiar' si dlu Ieromescu luá parte; cá-ci dènsulu érá omu veselu si acum cu deosebi érá bine dispusu; — cum se nu? cându adi suntu 19 ani de cându ceriulu i-a donatu pe scump'a lui Hèrsilia?..

Vediendu domni'a-lui pe junele Iovescu siedindu fâr' a bagá in séma joculu f-i díse:

— Ei fiule, cându erám eu ténuru cá dt'a nu sie-deámu asia déca audiámu music'a;... au trecutu vremurile bune... junii de acum'a suntu prea comodi, nu le place nici trud'a dantiului...

Iovescu surisé in tacere elu arucá priviri pline de focu spre Elen'a...

Stefanu jucá mai multu cu alte fete, cá-ci nu cutezá a se apropiá de ace'a pe care adorá... Acestu barbatu sdravenu, gat'a de a dá façia si cu celu mai mare pericolu, se temeá cá unu copilu de propri'a s'a pasiune. — — —

Totu in sér'a numita, pâna cându famili'a Jeromescu 'si petrecea atátu de cordialu si Banatianu se aflá in „casin'a magnatiloru“ — unde fusesé admisu de membru, — pe atunci Jolán, in dormitoriulu ei, 'si framéntá creerii cu totu feliulu de combinatii. Ea cautá la orologiu, acel'a aretá 11 óre; apoi scósé o scrisóre din corset si mai ceti:

— „Domnisióra! Primindu adi unu telegramu prin care pentru afaceri familiare suntu chiamatu acasa si in urmarea carui'a sum silitu inca in nóptea ast'a se parasescu orasiulu spre a re'ntórce in Poloni'a — vinu a ve rugá, mai inainte de plecarea, sè-mi acordati fericirea, de a ve poté strînge inca odata mân'a!

Contele Saşesky.“

Jolán respunsé prin unu biletu si indicá gradin'a, cá locu alu întèlnirei de nópte.

Batú diumetate pe dóuesprediece.

Ea se scolá agitata si invelindu-se intr'unu sialu, esí incetu pe usiti'a tapetata ce ducea pe coridoru; apoi coborí treptele.

Ajgèndu la loculu desemnatu, aflá pe contele aseptându-o.

— Multiemita, — siopti elu, — nu m'amu insielatu cre-diendu, cá dt'a esci buna... mai vèrtosu cu cei ce patimescu.

Si dânsulu i sarutà mân'a.

Jolán se sêmțieá confusa, nu scieá ce se respundia, mai cà i-ar' fi placutu a mulțiemii de bunatatea ce-i atribuiá contele... se marginii inse alu întrebá, de caus'a urgentei plecării a lui.

— Vrêu se ve spunu tôte pe scurtu — respunsê elu.

— Cându erám de 28 de ani, — începù elu, — parintii mei s'au fostu întielesu cu unu unchiu alu meu cá se ieu pe fiic'a acestui'a, contes'a Vanda de soție. Eu nu aveámu nici o inclinare catra verisiór'a mea, nu cutezámu inse ame inpotrivi parintelui meu carele erá strictu si nu suferiá nici o contr'a-dicere dela copii sei. In aparintia m'amu irvoitu.... dar' amu amênatu casatori'a — si la ast'a consêmti si unchiulu — pâna voiú ajunge gradulu de majoru in armata. Tatalu meu muri acum trei ani — deci n'ar' mai fi cine se me silésca a luá pe Vanda; unchiulu mi-a telegrafatu inse asta-di, cá me ascépta se mergu cá se me cununu cu fêt'a lui. Voiú se plecu dar', nu me mai retiêne nemicu... cà-ci si dt'a, pe carea iubescu, inca esci logodita cu dlu Banatianu de Arahid'a.

Jolán erá surprinsa; n'ar' fi presupusu cá contele se-o iubésca intru-atât'a; se mirá inse, cum de nu se hotari elu mai de multu a-i spune acést'a asia deschisu.

— Intru-adeveru, dle majoru, — disê ea nedecisa — dt'a vini cam târdiu a-mi face aceste descoperiri; deca me iubesci adevratu... vei mai asceptá si nu vei plecá inca; altcumu la reñtórcearea dt'ale me vei gasi maritata — ast'a e vointi'a tatalui meu.

— Mi-e cu nepotintia se remanu... depinde inse dela dt'a cá se fimu ambii fericiti. Voiesce numai — esclamá elu cu focu — aibi curagiu... si vina cu mine!... Te voiú presentá unchiului meu cá pre nevést'a mea... ast'feliu Vaud'a va abdice de mine... si noi ne vomu cunun'a la olalta...

In zelulu seu, elu i-i cuprinsê tali'a si-o tragea catra usiti'a din fundulu gradinei inaintea carei'a asceptá o carutia.

— Vina... o, vina cu mine!...

Jolán stateá cá inmarmurita de obrasnici'a lui si numai atunci 'si veni in fire cându contele voi se-o redice in bratia cá se-o duca in caruti'a s'a.

— Lasa-me! cá strigu dupa ajutoriu — disê ea desperata.

— Jolán, fi cu minte... ast'a te-ar' compromite inaintea ómeniloru — respunsê elu strîngându-o la pep-tulu seu.

— Nu-mi pasa... lasa-me,... te urescu! — si facându o sfortiare, scapá din mânilu lui; apoi cá unu cerbu ranitu fugi neoprindu-se pâna in dormitoriulu ei, unde ajungându, cadiu ostentita pe patu.

— Ah, sum pedepsita! suspinâ ea inadusita — de ar' scí tatalu meu...

Tóta ambitiunea ei erá demolata, castelurile aeriene derimate.

Contele se aruncá repede in trasura si disparú. Dânsulu, dreptu cá iubia pe Jolán... amorulu seu erá inse numai sensualu lipsitu de tóta sântieni'a; nici nu aveá scopuri serióse; — erá unu omu ce traiesce pofteloru; apoi întielesê dorinti'a ei de a deveni contesa — sub acestu pretestu voiá deci se-o insiele cá se mérga cu elu...

Si câte femei usiuratiche cadu victima acestoru seducatori, séu mai bine dîsu dorintiei loru proprii de mariri desierte...

Jolán atâtu erá de slaba in caracterulu seu, ineátu singura se mirá intr'alta di, cá cum de-a avutu atâta inima — a refusá rogarea contelui...

Domnulu Zabrányi defipsê in fine diu'a cununii; chiar' si dómn'a lui sfatuiá pre fiic'a s'a, se nu mai ascepte acum dupa nimenea, mai cu séma dupa-ce audisê cá majorulu s'a departatu din orasiu;... firese, Jolán ascundea patiani'a cu contele si de-inaintea mumei s'ale.

Pregatirile necesarie se faceáu din partea mirelui si a miresei.

Mai eráu numai dóue dile pâna la cununie.

Cas'a lui Luculus fû de totu din nou arangiata, chiliele mobilate cu unu gustu deosebitu; paretii buduarului fitórei neveste eráu trase cu tapete vênete cu spice de argintu; console cu statuette de bronzu, mobile scumpe in stilu rococo si vasa cu flori ornáu acestu cuibu feericu.

In sér'a ast'a, câti-v'a prietini venira a-si luá remasu bunu dela Banatianu, cá dela holteiu; ei golira apoi mai multe pahare de vinu in sanetatea miriloru.

— Frate Luculus! disê N. Lehel — me miru, cá ce ti-a mai cadiutu in fire se te insori?... aveái vreme pentru ast'a, colo catra cincidiece de ani cându ti-ar' fi trebuitu herbatea...

— He, he, he, — adauge sughitiându Géza, care abia 'si mai poteá tiêneá capulu in susu de beutura, — lui i-a parutu, cá are prea multa libertate... vrú a si-o restrînge, luându-si unu gubernatoru preste sine...

— Esci in ratacire Géza — reflectá Banatianu, — din contr'a, casatori'a e unu statu monarchicu in care muierea e supusa barbatului, suveranului ei.

— Ei, se te audia Jolán... ar' dice cá esci unu barbaru cá nu vrêi se recunosci suveranitatea femeiesca...

— Luculus póte se aiba dreptate — observá acum baronulu Kürtösi — casatori'a va fi monarchi'a in care nevést'a este inse cancelarulu a-totu-poternicu ce conduce tóta politic'a statului si chiar' pre monarchu...

— Ori cum va fi, — disê in urma X. Tihamér — speramu inse, cá tu Luculus, si de aci inainte, cá barbatu insuratu, vei veni totu asia de desu in clubulu nostru.

Pe acést'a se pusera cu totii a mai ciocni inca odata.

(Va urmá.)

Lucreti'a C. Olariu.

DISPUTA INTRE CONDEIU SI SABIE.

Condeiuul si sabi'a se disputau, care din ele este mai trebuitoru ómeniloru in luptele lor.

Unu invetiatu spunea: odinióra nóptea jaceámu pe patulu meu; somnulu se departasé de la ochii mei. Pe cându tremurám de dureri si necasu, si me svârcoliám, audíi glasulu unui'a ce bateá si cu fortia impingeá in usia.

Cine me chiama in nóptea intunecósa? strigái eu. — Mi se respunsé: Unu omu raticitu pe ulitia din caus'a necunoscientiei, silitu a face altor'a rugamente.

Cându am observatu cá tonulu lui este blându am strigatu pe servitoriu cá se-i deschida. Omulu intrá redímatu in bastonulu seu, infasiuratu in sdrentie vechi; l'am observatu bine si am recunoscutu in elu pe invetiaturu nostru amicu. Eu m'amu bucuratu cá de o buna veste; intristarea s'a departatu; bucuria mi-a revinitu; i-am pusu inainte máncaarea ce s'a gasitu in casa, l'amu servitu; elu a máncaatu din tóte. Dupa-ce si-a ispravitu cin'a si a multiamitu lui Domnedieu, a rostitu ideele s'ale si a desvalitu tesaurulu intiepletiunei s'ale. Eu am luat o carte si cernéla, cá se copiezu revistele s'ale dragalasie. Abia incepusemi a scrie, si sfarmái condeiuulu in mâna schimbandu-lu cu altulu, l'amu sfarmatu si pe acel'a si l'amu aruncatu. Óspele me întrebá pentru ce l'amu aruncatu? „*Condeiuulu este alesu lui Domnedieu, nu-lu stricá este multa bine-facere intr'ensulu. Déca tu ai cunósce pretiulu lui, negresitu nu l'ai aruncá.*“ Cunosci tu agerínea, lui si in ce consta misiunea lui?

Déca ai placere eu 'ti voi comunicá acést'a fâra tainuire, a respunsu; Urechí'a mea este pironita la usí'a elocuentiei t'ale si ochiulu meu se incanta de frumseti'a luminei t'ale.

Elu a inceputu; Odinióra in tîmpii cei vechi, cei mai de-antáiu secretari ai unui rege, se disputau cu comandantulu ostiriloru.

Cei de-antáiu díceaú: Noi suntemu eroii poesiei; la noi este sciinti'a si sfatulu. Vorbele pretiósse curgu din gur'a nóstra. Stálpi suntemu noi pentru regatu, legaturile edificíului, glori'a; mânilé nóstre pórtá dragalasie condeia, caror'a nimeni nu se póte opune; pe cei sumeti í-i derímamu, pe cei nebuni í-i intiepletimu; de si nebagati in séma si mici, totusi respingemu pe cei inarmati; nimicimu pe principi. Ei mai adaogáu: Noi suntemu stálpíi si temelí'a demnitatii, noi glorificamu regatulu cu condeele nóstre; a nóstra este glori'a care se respandesce preste stelele ceriului. Resboinicíi suntu numai slugile nóstre, noi dámu lancele nóstre in mânilé lor.

Atunci au respunsu inarmatii: Noi suntemu leii bataliei, barbatí'a nóstra face a scanteia sabiele; de frie'a nóstra remánu tierile pustii; locuitori fugu cu inima trista; copii nu se turbura pentru parintii lor; a nóstra este sabi'a care vorbesce fâra limba, vede fâra ochi; totulu inunda, cá Ghionulu si Fisonulu; candu o chiama cei mari ai imperiului, ea merge inainte; cá-ci ea este coron'a regiloru si diadem'a principiloru; pe protegiatii sei í-i apera de vatamare; gramadesce pe ucisi cá nesipulu marei. — Ei incepu comparatiunile lor. — Cu forti'a nóstra avem noi autoritate; pentru dúșmanii nostrii este sabi'a scósa; cându eroii se ascundu, bratiulu nostru este sunetu la lupta, cá viti'a de vie? Sabiile nóstre producu ramuri in sângele celoru ucisi;

cum sierpuesce fulgerulu asupr'a paméntului, asia se invértesce sabi'a asupr'a capetelorú inimice.

Sabi'a si condeiuulu s'au vorbitu se faca ramasiagu, cari dintre dînsii este mai tare.

Sabi'a incepú a grai: Eu imprumutu potere eroiloru mei, prin mine leii si vulturii 'si dobandescu hrana. In cáta vreme vulturii me gasescu, ei nu sêntu nici fóme nici sete, cá-ci eu le punu inainte spre hrana carnea eroiloru, í-i imbetu cu sângele poteruciloru. Cum cutéza condeiuulu a se asemaná cu mine? Feraticulu meu 'lu arde. Cum póte o slaba trestie, cá tuf'a si buruián'a, se se mândrésca ast'felu? De voiú atinge mân'a mea de dînsulu, elu se sfarima, vîntulu sufla preste dînsulu si nu mai este.

La aceste response condeiuulu: bine ai dísu cá tu esci varsátore de sânge, recunoscuta cá dura si cruda; cátu sânge ai versatu tu deja! cáti nenorociti ai pierdutú! de cându tu existi nu incetezi a pustii tierile, a umpleá ulitiile de cadavre, a despartí copii de parinti, prunci dela sinulu mamelorú. Tu te falesci inaintea mea cu poterea t'a?! Poterea mea constá nu in tari'a mea ci in spiritulu meu. Cum voiesci tu se te asemeni cu mine? Eu sum plinu de simplicitate, petrecu numai in cortulu patriei; — tu locuesci pe câmpu reu naravitu, inmultíndu cadavrele, petrecându pe munti inalti, pe sângele capriórelorú, la obârsele paraielorú in padurile cele dese: cine te vede fuge de tine. Cine me vede pe mine se bucura, are incredere in tovarasi'a mea; — tu esci faciarnica si vicléna, lapedata si injosita, numai cei rei se asociaza cu tine, nelegiuita din pantecele maicei t'ale! La mine nu se trece nici unu viclesiugu nici o crima, îndata ce me vede; numai celu ce se pórtá onorábílu póte a-mi servi, numai cuviosii me inaltia prin consideratiunea lorú, cei respectabili me respecta; mie 'mi incredintéza regii secretele lorú, prin mine ei realiséza statulu lorú, si pe cátu mie 'mi este ingaduitu a fi singuru cu regii t'fe nu-ti este permisú a te apropiá.

La acést'a response sabi'a: Tu nu meriti cá cine-va se respunda la mintiunile t'ale; — întrebá tîmpurile cele de-antáu, ele 'ti voru dá destula invetiatura, ci numai prin mine regele nimicesce pre protivnicii sei, prin mine supune locurile, turnurile cele neapropiate se deschidu, prin mine conserva regele regatulu seu, care nu ar' esistá unu momentu, déca nu ar' domní frie'a mea. Numai eu singura conservu comorile sale, trimitu inainte frie'a mea, mórtea cu fránele sale; vine apoi poporulu si me vede plantata, cine mai are impotrivire?

Dupa ce condeiuulu a ascultatú cuvintele sabiei, cari cu atât'a mândrie resunáu, a inceputu parabol'a s'a.

De cându dar' cu cuvintele spaimantându pe cei sumeti, cându 'mi adunu ostile mele, cuvintele mele suntu podóbe pe capulu regelui, placute parabole productóre de bucurie pentru anima; dreptatea pe paméntu prin mine esista, in faptele si lucrarile mele nu este nici reu, cele diece porunci creatoriulu le-a conservatu prin mine, si le-a facutu cunoscute aderentiloru mei, pe muntele Horeb. — Déca sabi'a se redica cu mandrie, eu inaltiu steagulu meu peste capulu ei, déca ea cu sumetie redica asupr'a mea unu resbelu, atunci eu me scolu, si ea ingenunchia la piciórele mele.

Naratoriulu a dísu: dupa-ce am ascultatú si intielesu aceste puternice vorbe si parabole poetice, am insemnatu in anim'a mea cuvintele s'ale sapându in ea vorbele sale cu unu stilu de fieru. Eu am zabovitu

câtu-v'a tîmpu la elu petrecându dîlele mele cu placere
pâna ce tîmpulu nu m'a strapunsu cu saget'a despar-
tîrei de elu si ma rapitu de la sinulu societatei lui.

Dr. B. Steiner.

Tablou incantatoriu.

Siediîndu sub nêgr'a stînce cu ochii in ratecire,
Cu gîndulu dusu departe pre buse cu-o zîmbire
Poetulu vrea se cînte frumseti'a primaverei
Se cînte fericirea pre braçiale durerei.

Privesce candu spre ceriuri, candu vesel'a padure
Ce 'n façi'a lui se 'ntinde, cîndu riulu ce 'n murmure
Sioptesce despre-o lume — nitata de demultu,
Cîndu loculu fericirea in lume si-a avutu.

— „A fostu dar' fericire adi inse nu mai este,
Si a remasu in lume de ea numai poveste!“ —
Sioptesce blîndu poetulu, pre façi'a lui trecîndu
Unu noru de desperare, — si apoi cu a lui gîndu,
Strabate prin vechime cu zelu-neobositu
Uitandu si primavêr'a si cîntecu-i iubitu. —

Atunci prin êrb'a verde unu micu copilu se vede,
Ce fuge dupa fluturi, si cîndu se-i prinda i perde,
Dar' êra-si dî cu ochii de ei si plinu de focu
Alêrga dupa densii strigîndu ve-amu prinsu hop, hop!

In mica departare o rumena fetitia
Inalta mladiôsa, cu zimbetu pre guritia
Sioptesce 'n fericire îngîna vorbe dulci,
Copilului ce-alêrga prin vai paduri si lunci.

Copilulu vine in fuga cu ochi plini de vapae
Cu gur'a intredeschisa cu façi'a lui balae,
Ajunge inaintea poetului tacutu,
Si-i dîce cu durere: „sburat'au i-am perdutu!“

Din ochiulu lui se scurge o lacrima amara,
Atunci'a copiliti'a iubiti'a-i soriora,
Sosesce si 'lu strînge la sênu cu dulce doru,
Poetulu i-i privesce: *Tablou incantatoru.*

In vise ideale din nopti incîntatôre
O façi'a mai placuta, ochi, albe simisiôre
Poetulu nici odata traîndu nu a visatu,
De-odata lumea 'ntrêga pareca cî s'a schimbatu.

Elu dîce copilitiei: — „Veniti veniti cu mene!
Cî-ci êta trecu mii fluturi prin radiele senine,
Se-i prindemu si 'n placere cu ei se ne jucamu!“ —
— „Veniti! raspunde prunculu, veniti se-i apucâmu!“

Si 'n radiele de sôre, poetu, copilu, copila,
Alunga fluturasii prindiîndu-i fara mila
In urma 'n êrba verde ei cadu cu obosire...
Si fluturii 'si saruta copilulu cu iubire.

Poetulu dîce atunci'a copilei adorate:
— „Am dîsu cî nu-'su in lume placeri adeverate,
Dar' êta retragu vorb'a si dîcu: me-amu insielatu,
De lasi cî pre-a f'a frunte se punu unu sarutatu!“

Copil'a rumenesce, — si albu-i sênu palpita,
Inchide ochisorii... minuta fericita...
Poetulu in estaze de tainici fericiri
Saruta d'alba frunte si obrazi detrandafiri.

De-atunci sôrele 'n ceriuri mai mîndru stralucesce,
In codru paseric'a mai veselu ciripesce,
Si florile din lunca mirôsa mai frumusu
Er' murmurulu de riuri e mai armoniosu.

E dulce primavêr'a candu fluturi suntu pe plain
Si dupa ei alêrga frumosi angeri din raiu!
Se mergi se fugi cu densii' si-apoi se odichnesci,
Sorbîndu din dulci busutie placerile ceresci.

GEORGIU SIMU.

PARINTELE CARTHAUSI.

— ROMANU tradusuu din l. magiara. —

(Continuare.)

Cea mai amara ursita a sortiei nôstre e, cî chiar'
ia ace'a epoca a vietiei omenesci care are inriurintia
asupr'a venitoriului nostru intregu, de comunu suntemu
lasati de noi insi-ne sêu ce e si mai reu incredintati
pe mani indiferente; si cî inainte de ce ni-amu potê ho-
tari la cev'a ni se urzesce, prin crescerea nôstra, veni-
toriulu intregu. — Pentru-cî nu se încrêda nimenea
in usiurintia copilului, si nu cugete cî de ôre-ce elu
scie uitá, durerile si bucuriale ar' trece fîrâ de urma,
prin sufletulu lui. Desi Lethe desparte pre barbatu de
cea de-ântâiu vrêsta a vietiei lui, cu tôte cî unele amin-
tiri trecu cu tîmpulu si singuraticile amintiri 'si pierdu
dulceti'a ori amarel'a loru: elu in sene-si nu se schimba,
si totu ace'l'a cobôra pre portulu dincolo care s'a urcatu
pre cestu dincôce — cî aurulu dêca crescerea l'a cura-
titu de sgura, si cî sgar'a, dêca crescerea l'a lipsitu de
auru. — Nu numai merulu cadutu inaintea lui Newton
au produsu efecte mari aici pe pamentu, ci si cause
mai mici inca potu produce chiar' asiê de mari efecte;
si suntu ômeni pre cari unu cuvêntu cu cari odinôra
parintii ori crescutorii loru li-au vatematu sêntiulu puer-
rilu, i-i face misantropi. — Si totasiu cu cîta usiurintia
se tractêza caus'a crescerei, mai alesu dêca copilulu,
spre fericirea lui, e unulu dintre acei puçini individi
caro'a li suride unu venitoriu frumusu. Acestuia e ne-
cunoscuta cea mai frumôsa relatieune dinu acêsta vietia
— relatieunea dintre fiu si mama. Crescîndu-se cu lap-
tele unei dôice strainue, precîndu din gura staina are
de-a audî primul cuveatu si de braçiê strainue a se
propti pâna ce se deprinde a amblá, — o odaitia a ser-
vitoriloru e localitatea in care incepu a se desfasiurá
sêntiurile lui. Si dêca cresce mai marisioru si inchepe
a vorbi cîte cev'a, si anim'a lui insetêza dupa iubire:
antâia persôna spre care 'lu atrage afectulu animei nu
e mama s'a; ea e departe, 'si petrece jóca si se admira
de societatea nobila, — bietulu copilu 'si alege dia cer-
culu servitoriloru o persôna care i-i pare mai dêmna de
iubire si de acea se alipesce. — O! cautu numai, cum
o cuprinde cu fragedele-i braçiá, — cum suride dêca
se apropia persôna ce-o iubescce, cîtu se bucura si nu-
mai la audiulu pasiloru ei, sermanulu socôte cî i-e mama,
el nu scie cî parintii lui o-au condusu numai pre luna
cî se iubêscce pre copilulu loru. — Cîte-odata 'lu ducu
in sale splendide; aici se afla o societate numerôsa, ca-
rei'a i-i trebue distractiune in acêsta dupa-amêdia lunga.
Odai'a e plina de straini, numai pre fotelu vede o façiá
puçinu cunoscuta — o femeia frumôsa, care cîte intru-o
dî se abate si pre la elu, si de care atátu de multu si
asiê de desu i-au spusu cî e mama, incâtu in urma s'au
deprinsu si elu a-o cunôsce, — de care elu inse bene
scie cî nu i-e iertatu a se apropiá, pentru-cî mai in
dîlele trecute, cîndu, in bucuria animei lui, au voit
a-o imbraçiosá, l'au impinsu departe dela sene, cî nu
cumv'a se-i derangieze bucelele frumusu frisate. — In-
trîndu copilulu in sala, unu strainu 'lu întêmpina cu
intrebarea: care e mama t'a? — si elu, arêta cu sîjala
pre femeia cea frumôsa de pe fotelu, apoi infricatu de
privirea atâtoru straini ori pôte observîndu confeturele
atátu de ademenitôre, asiediate la unu coltiu a salei,
fuge la ele si remâne acolo, — pre cîndu societatea

se impartasiesce in bucuriile iubirei materne ér' nobilulu stapênu alu casei oftéza un'a, si apoi cu incuviintiarea dómnei, carei'a i-s'a uritu acum de intrebarile copilului pre acest'a 'lu tramite indereptu in odaiti'a lui, — unde dându uitarei celea vediute, din nou 'si poté incepe jocarile de mai inainte, déca numai, spre nefericirea lui nu a datu cev'a semnu de iubire mai mare fačia de doica decátu fačia de mama s'a; la care casu marea dama, care din totu sêmtiulu sacru alu iubirei nu a pastratu pentru elu decátu gelosi'a, alunga cu rusine dela casa pre acésta unica amica a lui, — care 'lu indulcise cu totul catra sene, si face prin acést'a cá anim'a neesperta a copilului se sêmtiésca pentru antâi'a-data profund'a dorere care o casiuna o ast'felu de despartire.

Si acést'a e viéti'a copilului in cei de-antâiu ani ai vrêstei s'ale — o esistentia tiesuta din petrecere si jocu, — din care cându va esî va intielege poté si trei limbe numai limb'a animei nu, si poté se scie si salutá cu arta si dóra si jocá, numai nu va scî a se lípî cu afectiune intima de nimenea; pentru-cá antâi'a lui crescere i-au desfasuratu tóte insusirile, singuru anim'a i-au lasatu-o stérpa. — Si asié se incredintiéza apoi in anulu alu sieptelea ori optulea alu vietiei pre mâu'a unui educatoru strainu ori se tramite in unulu din acele institute, in cari urmându-se acel'asiu sistemu de educatiune, dênsulu remâne totu asié de puçinu educatu cá si mai nainte si cari pre lînga puçine individualitati bene-dolvolate, la cari tocmai s'au potrivit sistemulu de educatiune urmatu in ele, da nenumarati individi cari crescându-se spre ace'a la ce nu a sêmtitu intru sene nici cea mai mica vocatiune si nedesvóltându-se de locu in direptiunea spre care ar' fi avutu chiamare — inca inainte de-a fi pasitu in lume, si-au pierdu carier'a.

Si intru-adeveru in ce consista acésta educatiune? intielegu pe ace'a care se dice a fi buna, nici mai pomeindu de acele nenumarate casuri in cari ace'a nu e decátu desvóltarea pe tóte gradele a tuturoru relelor aplicari ale naturei omenesci, incepêndu dela vanitate pâna la pecatele cele mai mari, — in ce consista dîcu asié bun'a-educatiune? — decátu in studiarea obosítóre a unoru cunosciintie cari mai târdiu parte mare le uitamu, si nici altmintrea nu-su potrivite de-a ne ferici. Instructoru urméza dupa instructoru si scientia dupa scientia, — totu mai departe si mai departe fâra interrumpere, acest'a e sistemulu de educatiune; dupa retorica poetica, dupa poetica philosophia, si apoi éra-si cartea cea mare a naturei si dupa acést'a tóte invatiunile ómenilor din veacurile trecute si mai nóue; apoi marele opu alu dreptului naturei, si in urma cá si o contra-dîcere dreptulu patriei si Ddieu mai scie inea ce. — Necurmatu asuda in urm'a nóstra cét'a buniloru educatoru, percurgêndu cu noi fâra de odichna tóta calea cunosciintialoru, — intocm'a cum ogarii persecuta préd'a loru, fâra de a-i dá pasu de odichna, pâna ce, sfêrsîndu-se vênatulu, persecutatulu se odichnesce, de comunu afara de hotaru, fâra se mai caute indereptu la calea percursa, — asemenea si copilulu esîndu din mânilu instructoriloru, resufa un'a buna si apoi se odichnesce, ne mai batêndu-si capulu cu sciintiele pre cari de cu bunu tîmpu l'au facutu se le urésca, numai aórea mai cauta indereptu pe câte unu momentu spre a deplînge florile, pre cari elu le-ar' fi aflatu intregi, déca nu le striviá gonacii lui.

Asié ese din mânilu instructoriloru sei tînerulu, bogatu in cunosciintie dara posomoritu, — bene-sciendu

dóra si diu'a in care Brutu si-a liberatu patri'a si Leonid'a si-a versatu sângele pentru Helad'a, la Thermopile, — dara nici bându ca se afla unu locu in lume, pentru care si elu ar' poté face acést'a; — teneru cultivatu dara imbetranitu la sêmtieminte. — Educatiunea i-sa sfêrsitu: elu e de dóuedieci de ani si nu are anima. — Cum ar' si poté fi alt'felu? indepartatu dela cas'a parentiésca, ori inchisu intr'o odaia mai retrasa singuru cu strainulu instructoru, care prin movil'a s'a de carti 'lu desparte de tóte bucuriile vietiei: cum i se-ar' déceptá anim'a, candu numai minte i-se cultiva, si tóte cele-alalte inca si conversarea cu parentii sei numai arare-ori i-se concede direptu distractiune; — se fimu inca multiemiti déca sufletulu lui, — in care, spre a se indemná la studiare diligenta, s'au stêrnitu de cu bunu tîmpu ambiitiunea, fâra de a-se socoti cátu de afina e acestei cu invidi'a — déca dîcu sub iniriuriti'a acést'a pasiuni ignobile sufletulu lui nu s'a stricatu cu desevêrsire. — Si tóte acestea numai, cá se ne câsigamu scienti'a ace'a, care mai târdiu asié de desu o blastemamu, si pentru care scosi din edemulu fericirei copilaresci, — intocm'a casî stramosii nostrii din paradisu, — pierdemu ace'a prin ce mai târdiu amu fi potutu ajunge la fericiere: sêmtibilitatea.

Si ce'a ce la clas'a mai inalta a societatiei omenesci o face nesocotinti'a; totu ace'a, desî in mesura mai mica, o face la altii lips'a, si acea recéla si indiferentia care, coplesîndu tóte clasele genului omenescu, din ce in ce ieá mai mari dimensiuni, estindîndu-se cá unu blastemu de-asupr'a civilizatiunei nóstre si inadusîndu tóte rodurile benécuvantate ale acesteia. — In educatiunea nóstra lipsește poterniculu elementu alu iubirei, si pentru ace'a ea despóia pre copii de fericiere inocente ale etatiei fragede; si prin acést'a face se dispara acelu optimismu mângaiosiu si inveselitoriu, pentru care ar' trebuí se ne crescemu si fâra de care viéti'a acést'a nu ne intinde decátu dureri si suferintie.

(Va urmá).

Br. JOSIFU EÖTVÖS.

Silinti'a desiarta.

Desiérta e silinti'a se afle omu in lume,
O anima curata, unu scumpu, unu dulce nume
La care in suferintia se-si spue chinulu seu, —
Câ-ci lumea-i sub blastematu dictatu de Ddieu.

Amiculu ce acum'a 'ti spune cu infocare,
Câ anim'a si viéti'a si totu ce 'n lume are
Le pune la picióre-ti — se fugi se nu-lu asculti
In lumea blastemata, amici suntu fôrte multi.

Amant'a ce-ti zimbesce, in dulce liniscire
Si 'ti jóra 'n vecnicie adênc'a ei iubire,
Tu credi câ te iubesc? — Sermanu nefericitu, —
La altulu gândeá dêns'a cându tîe ti-a vorbitu. —

Chiar' anim'a din tene adese te mintiesce
Chiar' faci'a t'a cându suferi, adese-ori zimbesce
Er' alta-data poté esti fôrte fericitu,
Si-a plînge cu dorere te vedi câ esti silitu.

Spoiala-i pretini'a, — amorulu e minciuna,
Nemicu, nemicu sub sóre nu e demnu de crediementu,
Si pretinulu si amantulu — o poté se v'o spuna,
Câ nu-i statornicie, in animi pre pamentu.

Desiérta-i dar' silinti'a se afle omu 'n lume
O anima curata unu scumpu unu dulce nume,
La care 'n suferintia, se-si spuna chinulu seu,
Câ-ci lumea-i blastemata, câ-ci omulu este reu.

GEORGIU SIMU.

CARMEN SYLVA.

În dîilele nîstre, mai multu cî nîci odata, poesi'a fîc'a adorabila a cîriului, care în Romani'a a sarutatu fruntea lui Alecsandri, Eminescu s. a. în Franci'a, pe ace'a a lui Victoru Hugo, în patri'a regelui-poetu Alfons X., pe a lui Zorilla, Campoamor si Nunez de Arce, si care în Germani'a a inspiratu pe Geibelu si Freiligrath, — poesi'a, dîcemu, 'si gasesce cîte odata locul în palatele regiloru. — Oscaru alu Svediei, demnu urmasiu alu fratelui seu, artistulu si poetulu Carolu XV, scrise versuri fîrte frumîse si traduse imitatiunea germana a romantieloru spaniole ale Cidului, facuta de Herder dupa o traductiune franceza în prosa. Regele Ludovicu I. alu Portugaliei face se vorbîsca limb'a lui Camoens pe eroii lui Schakespeare, pe principele scepticu si visatoriu alu Danemarcei si pe maurulu Venetiei, pe cîndu în Alcazarulu din Madridu resuna lir'a armoniîse a principesei Lous Ferdinand a Bavariei, si dona Pazu de Bourbon vorbesce limb'a unei animi curate si simtitîre în poesiile s'ale catra Virgin'a din Almudine var'a s'a Mercedes, mama s'a regin'a Isabel'a si fratele seu regele Alfons XII. La palatulu din Dresd'a va traî în totu-de-a-un'a suvenirea acestoru studii ale regelui Ioanu alu Sacsoniei, care, cî tovarasiu de caletorie, luâ în totu-de-a-un'a cu sine poemele nemurîtîre ale lui Omer. Principele George alu Prusiei, prin *Fedra* s'a a remasu cu talentulu literaru credinciosu urmasiloru lui Fridericu celu Mare; si în castelulu din Miramaru, care este unu rîiu pamîntescu, cî generalifulu regiloru poeti ai Grenadei, vomu audî neîncetatu cîntecile romantice ale nenorocitului principe Macsimilianu. Se mai citamu înea pe principele Nicolae alu Muntenegrului, care scrie dramele nationale cele mai frumîse.

Dar' adeveratulu fenomenu alu epocii nîstre regina Parnasului principiloru, care a cîntatu atîtea cînturi în cîtu resuna printre fagi, este coragiîs'a renana carei'a î-i place blondulu Rin germanu, chiar' în furi'a lui, si care, în padurile dela Monrepos si în padurile de bradi dela *Sinai'a*, cînta padurea cî pe eroulu si tatalu ei, cî pe amicululu si stapînelulu ei, — acîsta Regina, Elisabeth'a a Romaniei, alu carui regatu celu mai scumpu este padurea, acîsta baserica verde a lui Domnedieu, si alu carei nume de resbelu cî poeta este *Carmen Sylva*, adeca poet'a padurii.

În acîsta lume pe care ar' voi se-o sdrobîsca pentru-cî ur'a ômeniloru a corupt'î, cînta unu omu adeveratulu si cînta furtun'a care aflîndu cî lumea este prea strîmta, cî sîrele merge prea incetu, cî lun'a este prea slaba, aerulu prea dulce si marea prea liniscita, voiesce se atîtie, se sguduie, se se pîna în mînie si se rîda. Ce sufletu de focu, ce putere nesecata în acestu torentu de munte! Ce talentu, plinu de vietîa, plinu de energie are acîst'a regina atîtu de mare în sîntiemintele si cugetarile s'ale si în acel'a-si tîmpu atîtu de delicata, primîndu dela supusii sei cari o adora numele de „*mam'a ranîtiloru*“ — unu nume dulce pe care-lu merita, dupa cum fratele seu, principele de Vied, ar' trebuî se fia numitu „*parintele inundatîloru!*“ Umplîndu-si castelulu de lumina si de parfumuri, de cînturi si de povesci, de tîte florile incîntatîre, cari inflorescu în anim'a s'a, de acelea mîi de poesiî ce vînu unele dupa altele în tocmai cî undele unui rîiu, frumîs'a regina, cu perulu negru si ochii albastri, cari au plînsu atîtu de multu, sîmte

în vinele s'ale foculu sacru si pe fruntea s'a sarutarea lui Appolon.

Odichn'a mea (Meine Ruh) este titlulu poesiiloru ce au edatu, si cari o punu în ântîiulu rangulu alu poetiloru nostrii lirici. Mân'a s'a imparte tesaure pretiîse. Ea dîce cu modestie ce trebuie se insotiîsca geniulu: — „Nîci odata sborulu spiritului teu nu va fi prea înaltu, si fineati'a t'a cea mai profunda abîa este indestulu de buna pentru fratii tei.“ — Ea ar' voi se fia regina în regatulu cugetariloru, avîndu o corîna de flori, picaturi de rîua cî diadema, o manta regala de pânza de painginu, pe Appolon cî maresialu alu curtii, Musele cî dame de onîre, si cî trasura norulu. Si nepotîndu se-si implînescă acîsta dorintia, ar voi se fia unu rîiu, care se curga de desuptulu unei stînci acoperita de muschi.

Regin'a poeta de si este nascuta de înaltîmile vietiei, gasesce în totu-de-a-un'a accente juste, cuvinte adeverate pentru bucuri'a si suferintiele muncitoriloru. Neaparatu cî ea are asemenea o corîna de lauri pentru vitîzulu ei soçiu, carui'a î-i place sgomotulu bîmbeloru cî cea mai buna dintre musici. Dar' elu trebuie se fia asemenea sînatîtoriu la dulcea melodîe a poesiiloru reginei care scrie sonete în iambe de patru piciîre în locu de cinci, ceea ce dâ compuneriloru s'ale o intonatiune multu mai lirica.

Cîte-va din aceste cînturi au pentru autoriulu acestoru pagine o atragere cu totulu particulara, cî-cî a avutu onîrea se le auda recitate de regin'a însasi în pavilonulu de vînatîre dela *Sinai'a*.

Poetii spaniîli au obiceiulu se-si reciteze versurile în Ateneulu din Madridu: Campoamor, Nunez de Arce si Manuel dela Palacio au incîntatu de multe-ori publiculu care î-i asculta, si tinerii poeti: Emilu Ferrari si Fernandez Shaw au imitatu cu succesu esemplulu profesoriloru. Dar', cî o regina, îmbracata a tieranca romana, cu costumulu seu bogatu si tiesutu cu auru, cu velulu seu pe capu, se cetîsca ôspetiloru sei dupa prîndiu versiurile s'ale melodiîse cu o vîce dulce si cu art'a cea mai mare, acîst'a este unu spectaculu indestulu de rarulu si cu adeveratulu incîntatoriu. — Erâ aniversarea lui Grivitiei. — Se dedese unu bauchetu pe-o colina lînga monasirea din *Sinai'a*. — Erâ unu mare entusiasmulu în aeru, si acestu entusiasmulu ajunsî la culmea cîndu regin'a ne recita cîte-va din vîersurile s'ale.

Ea a cîntatu în prosa germana, în *Pelech Mîrchen* (Povestile Pelesului), placut'a parte plina de frumsetie si de poesie, — Pelesiulu acestu rîiu cu apa albastra, care isvoresce din Bucegi, si-ale carui murmure se audu la noulu „Castelu Pelesiu.“

În „*Povestile Carpatiloru*“, aparute în 1883, regin'a poeta ne zugravesce pe cea mai juna dintre junele fete de pe pamîntu, incîntatîri'a Puiu, cu ochii negrii care n'a avutu dela mam'a ei decîtu o mica gradina închisa între muntî, rîulu si marea, o gradina udata de plîie, recorita de zapada, cu rîuri, cîmpii verdi si vii rîdietîre. Cine nu recunîsce în acîsta juna fîta *simbolulu Romaniei*, ai carei ochi negrii, reflecta unu mare viitoriu? Regin'a ne narîza tîta poesi'a padurii Carpatiloru si tristele legende ale stînciloru, lacuriloru si cascadeloru.

O alta culegere de povesti formîndu unu volumu, publicatu în 1883, si intitulatu: „*Leidens Endergang*“ (Mersulu suferintiei pe pamîntu), a fostu botezata de eminentulu criticu Rudolf din Gottschall o „*Divina comedia*.“ Totulu este acî alegoricu dar' de e alegoria

pentru a dăce ast'felu plastica si plina de o naivitate forte originala si nu se pôte mai placuta. In un'a din paginile cele mai mișcatore ale acestei culegeri, 'si pune chiar' viéti'a s'a.

Artele devenira refugiulu seu, cându mórtea rapi pe frumós'a s'a copila. Atunci, incepù se scrie, fara a bagá de séma cá cultiva o arta; si povestea romana, imbracata cu costumul orientalu, fù amic'a ei. — Activitatea s'a este minunata: auror'a o gasesce deja la lucru, in legatura intima cá Musele. In timpul iernei se scóla in cetu pentru a nu tulburá limiscea sociului ei, 'si aprinde lamp'a si se pune la mész'a s'a sculptata, seriindu pana la diua; cá-ci indata ce se face diua incepu detoriile s'ale de regina.

Suvenirea copilei s'ale care iubeá atátu de multu cánturile romane, scrise intr'o limba atátu de musicala, a inspirat'o a traduce câte-va poesii ale patriei s'ale adoptive. Traducându versurile lui Alecsandri, Eminescu, Sierbanescu, Negruți si Bolintineanu, aduceá unu omagiu genului nationalu alu Romaniloru. Regin'a imbraca adese costumulu pitorescu alu tieranceloru romane, cá si damele s'ale de onóre.

d. I. Fastenrath.

Desiegarea Logogrifului din nrulu 4.

Cuvintele formate din silabele semnate suntu: **Vei, Abel, Nicul'a, Ceh, Eli, Adam.** Literele initiali din aceste cuvinte cetite de susu in josu dau numele Escelentiei S'ale Dlu Archiepiscopu si Metropolitu **Vancea**, ér' cele final. cetite de josu in susu dau numele Illustrissim. D. Episcopu **Mihali**.

Bene Pau deslegatu: Dómnele si domnişiorele Emili'a Onciu n. Ciavoschi, Georgin'a si Matild'a Pop'a, Valeri'a Popu, Mari'a D'ani, Mariti L. Puscariu, Mariti Lupanu, Aloisi'a Tiarina; si domni Z charie Chihereanu, Alesandru Nicolescu, Georgiu S. Timisiu, Demetriu Prunes'u, Dionisiu Chioresanu, Josifu Ardeleanu si Gregorie Popescu.

Premiele scrise le-au căscigatu domnişior'a Valeri'a Popu din Mihaltiu si domnulu Josifu Ardeleanu din Valeni.

Deslegarea Gaciturei de siacu din nrulu 6.

Dar' se intrebi de pasarele
Pentru-ce li-e dragu de diori;
Asta 'ntréba si de stele,
Despre nóptea forá nori.

Mai intréba de albine,
Vér'a de ce-o pretinescu;
Si-ti voru spune forte bine,
Din ce cauza te iubescu.

Bene au deslegau: Dómnele si domnişiorele Emili'a Onciu n. Ciavoschi, Eleonor'a Neamtii n. Macelariu, Valeri'a Popu, Mariti Lupanu, Silvi'a Grutia, Anna Marincaşiu, Eugeni'a Popescu, Georgin'a si Matild'a Pop'a, Elen'a F. Campeanu; si domni Zacharie Chihereanu, Joanu Neamtii, Gregorie Popescu, Josifu Ardeleanu.

Premiale scrise le-au căscigatu domnişior'a Elen'a F. Campeanu din Blasiu si dlu Joanu Neamtii din Aiudu.

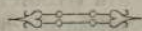
Gacitura.

De Emili'a Onciu n. Ciavoschi.

Din **3 A, 3 B, 1 C, 1 E, 4 I, 2 N, 1 O, 2 R, 1 S, 1 T, 2 U** se se formeze siepte cuvinte, din a caroru litere initiale si finale cetite de susu in josu, se resulte connumele a loru doi venerabili anteluptatori ai causei romane nationale.

Cuvintele au se insemneze: 1. O planta; 2. Unu nume femeiescu; 3. O dotatiune preotiésca; 4. O numire de di; 5. O numire de comuna; 6. Unu adverbu; 7. Unu numeralu.

Terminulu de deslegare ^{16/28} Juniu.

Gacitura de siacu.

	ca-	Cá	Terminulu de deslegare e ^{16/28} Juniu a. c.				in	siert			
	p'al-	ne	simt	siert		mai	da-	nesc	lu-		
Tie	ci	fle-	In	me	in	ta	un	'n-	sper	de-	Un
teu	mi	bes-	mi-	mai	de-	nu-	o	In	flet	tal-	me
	su-	se-l	tu-	cu.			se	alt	Vre	alt	
	ro-	in-	De				su-	Te			
	bit.	tie-	GEORGIN'A POP'A				fi-	bra			
			din Blasiu.								
	bit,	for'	a-	in-		ca	in-	in-	ta;		
de	In	pus-	'nca	i	den-	besc;	uit	um-	en-	mea.	bi
Si	re	mea	ne	re-	am	Nu	M.	te-a	Du-	te	tia
	ti-	do-	te-	mea			pa	mai	V.	in-	
	Lu-	rea	Intre deslegatori se voru sortia icone carti si alte obiecte de valóre.				ca,	mor-			

Logogrifu.

De MARFA DANILA — din Budatelecu. —

Din urmatorele silabe: **A, o, cra, ne, e, ro, ot, ge, ma, e, u, vi, or, rem, io, a, ro, li, lord, ro, u, re, ri, gipt, di, ma, go, to, va, ab, li, na, rel, us, ne, an, ti;** se se formeze 14 cuvinte a caroru litere initiali cetite din susu in josu se dé numele unui regente europeanu; ér' cele finali cetite din josu in susu se dé numele reginei soşiei s'ale.

Insemnatatea cuvinteloru:

1. O cetate in Romani'a; 2. Unu imperatu romanu; 3. O persóna mitologica romana; 4. Unu rege francesu din evulu mediu; 5. O titula de onóre in Angli'a; 6. O capitala din Europ'a; 7. O tiara in Afric'a; 8. Unu santu martiru alu crestinismului; 9. O persóna biblica; 10. Unu fluviu in Franci'a; 11. Unu poetu latinu; 12. Unu nume femeiescu; 13. Unu nume barbatescu; 14. Unu imperatu Romanu.

Proprietariu, Redactoru respundietoriu si Editoru: **Niculae Fekete Negrutiu.**

Imprimari'a „Auror'a p. A. Todoranu in Gherla.